

KOMUNIKAT PRASOWY nr 164/25

Luksemburg, 18 grudnia 2025 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-417/23 | Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge

Zakaz dyskryminacji: Trybunał Sprawiedliwości doprecyzował, w związku z duńską ustawą dotyczącą mieszkalnictwa publicznego, sytuacje mogące stanowić dyskryminację ze względu na pochodzenie etniczne

Duńska ustawa o mieszkalnictwie publicznym zmierza do zmniejszenia udziału publicznych rodzinnych lokali mieszkalnych na „obszarach podlegających transformacji”. Obszary te cechują się m.in. tym, że w ciągu ostatnich pięciu lat odsetek „imigrantów i ich potomków z krajów innych niż zachodnie” przekroczył tam 50 %. Na podstawie tej ustawy rozwiązano lub planuje się rozwiązać część umów najmu publicznych rodzinnych lokali mieszkalnych znajdujących się na dwóch obszarach mieszkaniowych w gminach Slagelse i Kopenhaga. Sąd duński, rozpoznający spory dotyczące rozwiązania tych umów, zastanawia się, czy rozpatrywane uregulowania stanowią bezpośrednią lub pośrednią dyskryminację ze względu na pochodzenie etniczne. Trybunał Sprawiedliwości podkreślił, że pochodzenie etniczne wynika z szeregu czynników. Rozpatrywane odrębnie poszczególne kryteria, takie jak obywatelstwo lub kraj urodzenia, nie wystarczają do ustalenia przynależności do danej grupy etnicznej. Przy ustalaniu ewentualnej dyskryminacji bezpośredniej sąd krajowy będzie musiał sprawdzić, czy kryterium związane z odsetkiem imigrantów i ich potomków rzeczywiście opiera się na pochodzeniu etnicznym większości mieszkańców „obszarów podlegających transformacji” i czy są oni z tego powodu poddani mniej przychylnemu traktowaniu, takiemu jak zwiększone ryzyko przedterminowego rozwiązania umowy najmu. Jeżeli sąd krajowy stwierdzi, że doszło ewentualnie do dyskryminacji pośredniej, będzie musiał sprawdzić, czy jest ona mimo to uzasadniona. Do niego będzie należało w szczególności upewnienie się w tym zakresie, że omawiana ustawa w sposób proporcjonalny służy realizacji celu leżącego w interesie ogólnym, a zwłaszcza przestrzega prawo podstawowe do poszanowania domu.

Duńska ustawa o mieszkalnictwie publicznym zobowiązuje do przyjęcia planów rozwoju mających na celu zmniejszenie do 1 stycznia 2030 r. udziału publicznych rodzinnych lokali mieszkalnych na tak zwanych „obszarach podlegających transformacji” (dawniej nazywanych „obszarami silnie zgettoizowanymi”). Chodzi tu o dzielnice cechujące się niekorzystną sytuacją społeczno-ekonomiczną pod względem poziomu bezrobocia, przestępczości, wykształcenia lub średniego dochodu, a także tym, że w ostatnich pięciu latach odsetek „imigrantów i ich potomków z krajów innych niż zachodnie”¹ przekroczył na tych obszarach 50 %.

Podczas realizacji planów rozwoju dotyczących „obszarów podlegających transformacji” obejmujących Ringparken w Slagelse i Mjølnerparken w Kopenhadze część umów o najem publicznych rodzinnych lokali mieszkalnych znajdujących na tych obszarach została lub miała zostać rozwiązana. Niektórzy lokatorzy, których to dotknęło, zaskarżyli te środki przed sądem krajowym, twierdząc w szczególności, że kryterium związane z odsetkiem „imigrantów i ich potomków z krajów innych niż zachodnie” stanowi bezpośrednią lub pośrednią dyskryminację ze względu na pochodzenie etniczne, która jest zakazana przez prawo Unii².

Duński sąd rozstrzygający te spory zwrócił się w tej kwestii do Trybunału Sprawiedliwości.

Jeżeli chodzi o ustalenie, czy duńska ustawa wprowadza **dyskryminację bezpośrednią**³, Trybunał zauważył, że omawiane kryterium wydaje się decydujące dla wskazania „obszarów podlegających transformacji”, które ma dotknąć zmniejszenie liczby publicznych rodzinnych lokali mieszkalnych. Niemniej **do sądu krajowego będzie należało zbadanie, czy**

kryterium to ustanawia różnicę w traktowaniu opartą na pochodzeniu etnicznym większości mieszkańców tych obszarów, prowadzącą w następstwie do traktowania mieszkańców tych obszarów w sposób mniej przychylny niż mieszkańców porównywalnych obszarów mieszkaniowych, w których odsetek imigrantów nie przekroczył 50 %.

Trybunał wyjaśnił, że pojęcie „pochodzenia etnicznego” w rozumieniu prawa Unii opiera się na szeregu elementów, takich jak obywatelstwo, religia, język, podłoże kulturowe, podłoże związane z tradycjami oraz środowisko życiowe. Takie pochodzenie jest ustalane na podstawie całokształtu tych różnych czynników. **Ani obywatelstwo, ani kryterium kraju urodzenia danej osoby lub jej rodziców nie wystarczają, same w sobie, do ustalenia przynależności tej osoby do określonej grupy etnicznej.** Natomiast okoliczność, że ogólne kryterium zapisane w ustawodawstwie obejmuje kilka grup etnicznych nie wyklucza jako taka, że kryterium to będzie bezpośrednio lub nierozdzielnie powiązane z pochodzeniem etnicznym odnośnych osób. Co więcej, elementy kontekstu takie jak prace przygotowawcze nad tego rodzaju ustawodawstwem mogą przyczynić się do stwierdzenia, że badane kryterium stanowi bezpośrednią dyskryminację ze względu na pochodzenie etniczne.

Co się tyczy istnienia ewentualnego mniej przychylnego traktowania, Trybunał uznał, że **dla mieszkańców „obszarów podlegających transformacji” może się ono wyrażać poprzez zwiększone ryzyko przedterminowego rozwiązania ich umów najmu, a w rezultacie – utraty przez nich mieszkania.** Ryzyko to wydaje się być na tych obszarach większe niż na innych obszarach mieszkalnych cechujących się porównywalną sytuacją społeczno-ekonomiczną, w których odsetek imigrantów nie przekroczył jednak progu przewidzianego w rozpatrywanej ustawie. Trybunał podkreślił, że obraźliwy lub stygmatyzujący charakter niektórych określeń użytych w przepisach lub podczas prac przygotowawczych nad nimi również może wskazywać na mniej przychylne traktowanie osób należących do niektórych grup etnicznych.

Jeżeli sąd krajowy dojdzie do wniosku, że ustawa ta nie stanowi bezpośredniej dyskryminacji, będzie musiał jeszcze sprawdzić, czy wprowadza ona **dyskryminację pośrednią**⁴. Byłoby tak w przypadku, gdyby ustawa, choć sformułowana lub stosowana pozornie w sposób neutralny, prowadziła w praktyce do powstania szczególnie niekorzystnej sytuacji dla osób należących do określonych grup etnicznych. W tym kontekście Trybunał przypominał, że **ta niekorzystna sytuacja niekoniecznie musi dotyczyć wyłącznie jednej grupy etnicznej.**

Jeżeli sąd krajowy stwierdzi, że omawiana ustawa stwarza taką szczególnie niekorzystną sytuację, będzie miał również obowiązek zbadać, czy służy ona realizacji – z poszanowaniem zasady proporcjonalności – celu leżącego w interesie ogólnym, na który powołuje się rząd duński, zmierzającemu do rozwiązania problemów związanych ze spójnością społeczną i integracją w ramach duńskiego systemu mieszkalnictwa publicznego. Oznaczałoby to w szczególności ustalenie, czy poprzez ustanowienie obowiązku przyjęcia planów rozwoju ustawa ta realizuje w sposób spójny i systematyczny cel polegający na wspieraniu spójności społecznej, mimo że obowiązek ten nie ma zastosowania do obszarów mieszkaniowych, które różnią się od „obszarów podlegających transformacji” jedynie tym, że ich mieszkańcy nie są w większości „imigrantami i ich potomkami z krajów innych niż zachodnie”. Ocena uzasadnienia powinna również uwzględniać prawo podstawowe do poszanowania domu.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

Pełny [tekst i w stosownym wypadku, streszczenie wyroku](#) są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez [„Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

Dyrekcja Komunikacji
Wydział Kontaktów z Mediami i Informacji

curia.europa.eu

¹ W rozumieniu duńskiej ustawy o mieszkalnictwie publicznym „imigrant” oznacza osobę urodzoną za granicą, której żadne z rodziców nie spełnia jednocześnie dwóch warunków: bycia urodzonym w Danii i posiadania duńskiego obywatelstwa. „Potomek” jest definiowany jako osoba urodzona w Danii, której żadne z rodziców nie spełnia jednocześnie dwóch warunków: bycia urodzonym w Danii i posiadania duńskiego obywatelstwa, lub której rodzice, mimo że urodzili się w Danii i uzyskali obywatelstwo duńskie, zachowują jednocześnie obywatelstwo innego państwa. Pojęcie „krajów zachodnich” obejmuje państwa członkowskie Unii Europejskiej, Andorę, Islandię, Liechtenstein, Monako, Norwegię, Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, San Marino, Szwajcarię, Watykan, Kanadę, Stany Zjednoczone, Australię i Nową Zelandię. Wszystkie inne państwa zostałyby zatem uznane za „kraje inne niż zachodnie”.

² [Dyrektywa Rady 2000/43/WE](#) z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne.

³ Wcześniej Trybunał zauważył, że z zastrzeżeniem dokonania przez duński sąd weryfikacji, należy uznać, iż dyrektywa 2000/43 ma zastosowanie do duńskiego systemu mieszkalnictwa publicznego. Udostępnianie lokali mieszkalnych za wynagrodzeniem, jakie ma miejsce w ramach tego systemu, ma związek z dostępem do usług i dostarczaniem usług w dziedzinie mieszkalnictwa w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. h) tej dyrektywy.

⁴ Zgodnie z dyrektywą 2000/43 dyskryminacja pośrednia ma miejsce, gdy pozornie neutralne przepis, kryterium lub praktyka stawiają w niekorzystnej sytuacji grupę osób ze względu na ich pochodzenie rasowe lub etniczne, chyba że takie przepis, kryterium lub praktyka służą realizacji uzasadnionego celu i wykorzystują środki odpowiednie i konieczne do jego osiągnięcia.